

Årsmelding 2021

**Norsk barnebokinstitut er et nasjonalt forsknings-,
undervisnings- og formidlingsinstitut for barne- og
ungdomslitteratur**

Se årsmeldingens vedlegg for mer informasjon om:

Avlyste arrangementer pga Covid 19; ansattes eksterne verv og oppdrag; ansattes deltakelse på kurs og seminarer, festivaler, konferanser, o.a; møtevirksomhet; forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid; høringsuttalelser; bibliotekets utlånstall; fullstendig mediedekning; mm.

Det er utarbeidet en separat årsrapport for Bærekraftsbiblioteket.

Innhold

Strategiske mål	5
Handlingsplan for 2021	5
<i>Mangfolds-strategi</i>	6
Administrative innsatsområder i 2021	7
<i>Overgang til nytt IT-system</i>	7
<i>Ny pensjonsordning og opprettelse av Styringsgruppe for pensjon</i>	7
<i>Håndtering av smittevern i den daglige virksomheten</i>	7
Organisasjon.....	8
Eksterne organer.....	8
<i>Læringsmiljøutvalg</i>	8
<i>Klagenemnd</i>	8
<i>Studentombud</i>	8
<i>Rådet</i>	8
Intern struktur.....	9
Styre	9
Ledelse og administrasjon.....	10
Årsverk	10
<i>Endringer i kollegiet i perioden</i>	10
<i>Ansattes interne verv</i>	11
<i>Tilknytning til andre institusjoner</i>	11
Biblioteket.....	11
<i>Lesesalen</i>	12
Økonomi.....	12
Medlemskap i følgende organisasjoner.....	12
Samarbeidsavtaler med følgende organisasjoner	13
Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur.....	13
Internasjonalt samarbeid	13
Kari Skjønbergs Fond	14
Utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.....	14
BarneLitterært ForskningsTidsskrift – Nordic Journal of ChildLit Aesthetics (BLFT)	15
Bærekraftsbiblioteket	17
Barnelitterære dannelsesprosesser, et felles vitenskapelig og kunstnerisk forskningsprosjekt, 2020 - 2022	19
Formidlingslaboratorium – utvikling og utprøving av ny litteraturformidling	21
Fagartikkelside: Kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid	23

Visuelt kunstnerisk utviklingsarbeid	23
Individuelt arbeid med vitenskapelig og kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid	23
<i>Doktorgradsavhandling under arbeid</i>	23
<i>Novellemysteriet</i>	23
<i>Møt krigere</i>	24
<i>Girls skate</i>	24
<i>Kepler 62</i>	24
<i>Johnny 777</i>	24
<i>Zara og dei: Missekonkurransen (film)</i>	25
Deltakelse på internasjonale konferanser	25
Øvrig forskningssamarbeid	26
<i>Trauma Fictions in Contemporary Culture</i>	26
<i>Kritisk tenkning i barneskolen (KRiT)</i>	26
<i>Shared reading Practices in Early Childhood Education and families for Language learning and Literature experiences (SPrELL)</i>	26
Utdanninger og kurs	26
Undervisning under koronapandemien	27
Fagkollegium.....	27
Kvalitetsutvikling	27
<i>Studentevalueringer</i>	28
Masterstudiet i barnelitterær skrivekunst og formidling	28
<i>Undervisningspersonale</i>	29
Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert)	29
<i>Undervisningspersonale</i>	29
Forfatterutdanningen i skrivekunst og litteraturformidling på bachelornivå	29
<i>Undervisningspersonale</i>	30
Alumni.....	30
Kurs og undervisningsoppdrag.....	31
<i>Kurs for deltakere med flerspråklige erfaringer</i>	31
<i>Studiebesøk</i>	31
<i>Samarbeid med Fagskolen for bokbransjen</i>	31
<i>Skriverommet</i>	31
Formidling	32
Informasjon og presse	32
<i>Mediedekning</i>	32
Nettsider	33
<i>Nettstedsstatistikk</i>	33

<i>Sosiale medier</i>	33
Podcast «Barnebøksprat».....	33
Utstillinger.....	34
Arrangementer og seminarer i egen regi.....	34
Arrangementer i samarbeid med andre	36
Annen formidlingsaktivitet	38
<i>Formidlingsartikler på instituttets nettsider</i>	38
<i>Månedens illustratør</i>	38

Strategiske mål

Strategiplan for 2020-2024 ble vedtatt av styret 18. november 2019. Den lyder slik:

«Visjon: Kunst og kunnskap

Barne- og ungdomslitteratur gir kunstopplevelse og kunnskap, og styrker selvinnsett og forståelse av andre. En bred, rik og mangfoldig barne- og ungdomslitteratur bidrar til å styrke demokratiet.

Norsk barnebokinstitutt er et møtested for de som arbeider med barne- og ungdomslitteratur, enten tilnærmingen er akademisk, kunstnerisk, eller formidling. Instituttet er en privat stiftelse. Arbeidsfeltene er forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, undervisning og formidling. Vi arbeider for at barne- og ungdomslitteratur er god, mangfoldig, relevant og tilgjengelig.

Målsetninger for perioden 2020 – 2024:

- Utvikle forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid som belyser barne- og ungdomslitteraturens kvaliteter
- Utvikle ny formidling av egen og andres fagkunnskap
- Videreutvikle utdanninger og kurs for forfattere, illustratører og formidlere
- Styrke nasjonalt og internasjonalt samarbeid»

Strategiplanen er ledsaget av retningslinjer for arbeidet innen utvalgte satsningsområder:

- Forskning og kunstnerisk utvikling
- Rekrutteringspolitikk
- Kommunikasjon
- Formidlingsutvikling
- Utdanningskvalitet
- Undervisningsutviklingspolitikk
- Mangfold og samarbeid

Handlingsplan for 2021

I 2021 har instituttet, med utgangspunkt i strategiplanen, satt et særlig fokus på

- Å utvikle en tydelig mangfoldsprofil
- Kurstilbudet skal bidra til rekruttering av en mangfoldig studentmasse

- Studentaktiviteten skal synliggjøres på nettsidene
- Kunstnerisk utviklingsarbeid i internasjonale, fremragende kunstmiljøer
- Etablere podcast for etablerte og nye målgrupper
- Styrke den digitale profileringen av Kulturdepartementets priser
- Kommunisere nytt opptak til bachelorstudiet i skrivekunst og nettstudiet med vekt på å nå et større mangfold av miljøer, herunder flerkulturelle
- Medvirkning – hvordan arbeider vi med at især studentene skal utvikle sin bevissthet mht medvirkning?

Mangfolds-strategi

I 2021 har handlingsplanen satt et særlig fokus på mangfold. Det ble utarbeidet en særlig mangfoldsstrategi. Denne tar utgangspunkt i Kulturmeldinga fra 2018 og Norsk kulturråds forprosjektrapport *Et kunnskapsbasert og langsiktig mangfoldsarbeid*. Instituttet diskuterte seg frem til et mangfoldsbegrep som er bredere enn Kulturrådets definisjon og mer presist:

- Samer og nasjonale minoriteter
- Personer med tilknytning til andre geografiske områder, land og språk
- Ulike religioner og livssyn
- Funksjonsnedsatte og døve
- Kjønn, seksualitet og kjønnsidentitet

Det er ikke et mål at instituttets mangfoldsarbeid til enhver tid skal være rettet mot alle disse kategoriene, snarere at det skal være mulig å gjøre et hensiktsmessig utvalg herfra i planleggingen av hvilke tiltak som skal gjennomføres i de ulike delene av virksomheten.

For undervisningsvirksomheten blir følgende tiltak presisert: Studieplasser skal blant annet utlyses gjennom ulike mangfoldsmiljøer, det tilbys stipend til studenter med bakgrunn fra enten Afrika, Latin-Amerika, Asia og Midt-Østen, gjeldende for alle våre studieretninger. Det tilbys skrivekurs for kunstnere med flerspråklig bakgrunn, det legges vekt på mangfold i valg av pensum og ved invitasjon til gjestelærere.

For forsknings- og utviklingsvirksomheten blir det understreket at fire delprosjekter har et mangfoldsfokus, to vitenskapelige og to kunstneriske. Tre av disse er gjennomført og publisert i 2021.

For formidlingsvirksomheten blir det lagt vekt på å utvikle forskningsformidlingsartikler og podcast med mangfoldstematikk samt synliggjøring av arbeidet hos litterære aktører med en bred mangfoldsprofil. Fire av fem podcastepisoder publisert i 2021 har hatt mangfoldsrelatert tematikk. Et par formidlingsartikler har handlet om litteraturformidling til henholdsvis

flerspråklig ungdom og barn som bruker alternativ og supplerende kommunikasjon (Ask symboler)

Strategien inneholder også kriterier for å styrke mangfoldet innad i personalet. I løpet av året har instituttet styrket personalets kompetanse i flerspråklighet og -kultur med 2,5 årsverk. Ett resultat av dette er også at fenomenet netthets har rammet våre ansatte. Dette har vi spilt inn til Norsk kulturråd, som har det overordnede ansvaret for kulturfeltets økte mangfoldsarbeid, med en oppfordring om at de utvikler relevante tiltak.

Administrative innsatsområder i 2021

Overgang til nytt IT-system

Høsten 2021 skiftet instituttet IT-systemer, til det skybaserte Microsoft365. Overgangen ble initiert og gjennomført av Nasjonalbiblioteket. Overgangen innebærer full omstilling med nye rutiner, og bruk av Teams som arbeids- og læringsplattform.

Overgangen skjedde i august, noe som gjorde oppstart av nytt semester ekstra arbeidskrevende.

Behandling av personopplysninger kan nå gjøres langt sikrere. Systemet innebærer kryptering og flerfaktor-autentisering. Løsningen med læringsplattform i Teams virker å fungere godt. Vi jobber med å utnytte mulighetene systemet gir for mer effektiv kommunikasjon og samhandling både internt og eksternt.

Ny pensjonsordning og opprettelse av Styringsgruppe for pensjon

Instituttet går 1.1.22 fra ytelses- til innskuddspensjon for sine ansatte. DnB er fortsatt pensjonsselskap.

Det ble høsten 2021 gjennomført møter mellom ledelsen og Forskerforbundet om endringen i pensjonsordning. Helene Miller ble engasjert som uavhengig rådgiver, på Forskerforbundets initiativ. DnB har tilbudt alle ansatte individuell informasjon om konsekvensene av endringen.

Styringsgruppe for pensjon er opprettet, den består av Niklas Ross Lello, Ellen Aagaard og Helene Miller. Gruppen har uttalt seg om ny ordning.

Håndtering av smittevern i den daglige virksomheten

Det har gjennom 2021 vært skiftende regler for smittevern for både arbeidsplasser og undervisning. Så langt reglene har gjort det mulig har vi hatt åpne lokaler og arbeid og undervisning med fysisk oppmøte.

Store deler av året har det vært begrensninger på ansattes mulighet til å møte på jobb, og vi har hatt utstrakt bruk av hjemmekontor. Undervisning er gitt enten som heldigitalt eller hybrid tilbud i de periodene det har vært pålagt fra nasjonale/lokale myndigheter. Lokalene har periodevis måttet holdes stengt for andre enn ansatte, slik at studenter ikke har kunnet bruke lesesalen. Studentene har fått ekstra oppfølging av instituttets lærere, og det har med midler fra Kunnskapsdepartementet vært engasjert studenter som har fulgt opp medstudenter.

Organisasjon

Norsk barnebokinstitutt er en stiftelse med eget styre og eksternt råd, klagenemnd og læringsmiljøutvalg. Styret er ansvarlig for driften, mens rådet nedsetter styret og er rådgivende og evaluerende.

Eksterne organer

Læringsmiljøutvalg

Utvalget består av en representant for studentene og en representant for de ansatte. Utvalget skal ha et overordnet og helhetlig blikk på Norsk barnebokinstituttets arbeid med læringsmiljø og bidra til at bestemmelsene i UH-lovens §4-3, 1. og 2. ledd blir gjennomført.

I 2021 har utvalget hatt følgende medlemmer: Heidi Marie Vestrheim (vår)/Atla Marie Furuholmen Kvale (høst) og Ellen Aagaard.

LMU har ikke hatt saker til behandling i 2021.

Klagenemnd

Norsk barnebokinstitutt har felles klagenemnd med Skrivekunstakademiet i Hordaland. Nemnda behandler klager over enkeltvedtak og andre klager for studentene. Nemnda har fem medlemmer med personlig vara. Leder og leders vara skal oppfylle lovbestemte krav for lagdommere. To av medlemmene er studenter fra de to institusjonene.

Klagenemndas medlemmer: Leder: Silje Elisabeth Stenvåg; leders vara: Marte Røv. Medlemmer: Irmelin P. Gustavsen/vara: Mette Paust-Andersen; Tron-Petter Nilsen Aunaas/vara: Ida Have; Eli Fossdal Vaage/vara: Birgitte Eek; Ellen Aagaard/vara: Pedro Carmona-Alvarez.

Klagenemnda har ikke hatt saker til behandling i 2021.

Studentombud

Harald Sommerstad er engasjert som studentombud.

Rådet

Rådet er et sentralt ledd i kvalitetssikringen med vekt på brukerperspektivet, og ansvarlig for å velge Norsk barnebokinstituttets styre (med unntak av representanter for studenter og ansatte). Rådet evaluerer instituttets samlede virksomhet på årsmøtet, på høstmøtet evalueres ett av de sentrale satsningsområdene etter en oppsatt, rullerende plan.

Rådsmedlemmer 2020-2023:

Universiteter og høyskoler: Ingeborg Eidsvåg Fredwall (Leder) (Vara: Anita Berge Heivoll)
Institusjoner og organisasjoner innen barnekulturformidling: Zeze Kolstad (nestleder), (Vara: Terese Mungai-Foyn) begge Nordic Black Theatre
Norske barne- og ungdomsbokforfattere: Mari Moen Holsve (Vara: Bjørn Ingvaldsen)
Den norske Forleggerforening: Eva Thesen
Grafill/Tegnerforbundet: Akin Duzakin (Vara: Åshild Irgens)

Norsk bokhandlerforening: Linda Eriksen (Vara: Elin Øy)

Norsk bibliotekforening: Beate Ranheim (Vara: Egil Holter-Wilhelmsen)

Norsk kritikerlag: Petra J Helgesen (Vara: Egon Låstad)

Kunsthøgskolene: Birgitte Oppegaard Pollen

Norsk kulturskoleråd: Elin Kvernmoen

Fra Norsk barnebokinstituttets styre: Torbjørn Urfjell

Nasjonalbiblioteket (observatørstatus): Anne Kristin Lande

Norsk barnebokinstituttets årsmøte ble avholdt 15.04.2021. Saker til årsmøtet: Norsk barnebokinstituttets årsoppgjør og årsmelding, kvalitetssikring av virksomheten, valg av nytt styre.

Rådets høstmøte ble holdt 26.08.21. Tema for møtet var kvalitetssikring av den strategiske målsetningen "Viderutvikle utdanninger og kurs for forfattere, illustratører og formidlere"

Intern struktur

Fra 2019 har den interne organisasjonsstrukturen sett slik ut:

- Styre
- Direktør
- To mellomledere
- En fagleder for hvert studieprogram

Med unntak av styret, blir nivåene omtalt under overskriften *Ledelse og administrasjon*, nedenfor.

Styre

Styret har en styreleder og en nestleder, samt seks styremedlemmer, hvorav én er valgt fra de ansatte og én fra studentene. Styret ansetter direktør og er ansvarlig for driften. Det er utarbeidet en styreinstruks og kompetansekriterier for styrets sammensetning.

Fram til rådets årsmøte 15.04.2021 hadde Norsk barnebokinstituttets styre følgende sammensetning:

Torbjørn Urfjell, leder

Petter Aaslestad, nestleder

Therese Manus, styremedlem

Lill Salole, styremedlem

Per Eide, styremedlem

Aina Lian Flem, styremedlem

Hilde Hagerup, ansattvalgt representant

Trine Mangersnes, studentrepresentant

Styrets sammensetning etter årsmøtet 2021:

Torbjørn Urfjell, leder

Petter Aaslestad, nestleder

Therese Manus, styremedlem

Lill Salole, styremedlem

Per Eide, styremedlem
Aina Lian Flem, styremedlem
Hilde Hagerup, ansattvalgt representant
Vilde Kamfjord, studentrepresentant

Styret har avholdt fire ordinære styremøter, hvorav ett i tilknytning til et todagers strategiseminar i september. Styret har hatt 37 saker til behandling i løpet av året.

Ledelse og administrasjon

Direktør er ansatt av styret. Direktøren skal sørge for at fag- og forskningsfeltet barne- og ungdomslitteratur utvikles og synliggjøres, og at Norsk barnebokinstitutt ivaretar sitt ansvar som fagfeltets nasjonale institutt. Myndigheten er definert som å forplikte organisasjonen økonomisk innen gitte fullmakter og foreta ansettelse og oppsigelser av personale.

Direktør er ansvarlig for den faglige utvikling, forskning, undervisning og formidling. 50% av stillingen er satt av til forskning og publisering.

Direktør leder ledergruppa. Den består foruten direktør som også fungerer som forskningsleder, av en formidlingsleder og en administrasjons- og studieleder.

Direktør/forskningsleder leder arbeidet med forskning- og utviklingsarbeid, herunder kunstnerisk utviklingsarbeid. Direktør er nærmeste personalleder for tilsatte i ledergruppa.

Formidlingsleder leder formidlings-, informasjons- og kommunikasjonsarbeidet.

Administrasjons- og studieleder leder den daglige drift, herunder økonomi, HR og undervisningsadministrasjon. Administrasjons- og studieleder er nærmeste personalleder for tilsatte utenom ledergruppa.

Faglederne har både forskning og undervisning i sin oppgaveportefølje, og forholder seg til hhv forskningsleder og administrasjons- og studieleder når de skal rapportere, legge strategi for, og diskutere de ulike områdene.

Årsverk

Norsk barnebokinstitutt hadde ved utgangen av 2021 tilsatte i til sammen 15,1 årsverk. Sykefraværet i perioden var på 5,1% (i 2020 var sykefraværet på 2,2%).

Endringer i kollegiet i perioden

Dewan Jacobs tilsatt som teknisk konsulent fra 15.04.2021

Veronica Salinas tilsatt som litteraturformidler fra 01.05.21

Ayse Koca tilsatt som prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket fra 01.10.21

Ansatte ved utgangen av 2021

Alice Lima de Faria, lærer, førsteamanuensis og veileder (50%)

Anne Skaret, professor i nordisk litteratur (20%), midlertidig frem til 31.12.2022

Ayse Koca, prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket, midlertidig frem til 30.9.2024

Birgitte Eek, formidlingsleder

Bjørn Sortland, lærer, kursutvikler og kunstnerisk forsker, professor i barne- og ungdomslitterær skrivekunst (50%), åremål til 31.12.2023
Dag Larsen, seniorrådgiver (50%)
Dewan Jacobs, teknisk konsulent (50%)
Ellen Aagaard, administrasjons- og studieleder
Hanna Aanerud, administrasjonskonsulent
Helene Uri, veileder og kunstnerisk forsker, professor i kreativ skriving, (30%), midlertidig frem til 31.12.2021
Hilde Hagerup, faglig leder for masterutdanningen i barne- og ungdomslitterær skrivekunst og formidling, professor i barne- og ungdomslitterær skrivekunst (80 %)
Ingeborg Sivertsen Landfald, formidlingskonsulent
Kjersti Lersbryggen Mørk, stipendiat
Kristin Ørjasæter, direktør, forskningsleder, professor i litteratur med innretning på barne- og ungdomslitteratur
Liv Marit Weberg, lærer og kursutvikler, høyskolelektor (80%)
Niklas Ross Lello, kommunikasjonsrådgiver
Steffen R. M. Sørum, faglig leder for forfatterutdanningen, førsteamanuensis i barne- og ungdomslitterær skrivekunst
Veronica Salinas, litteraturformidler utvikling og mangfold
Øystein Espe Bae, faglig leder for nettstudiet i samtidslitteratur, høyskolelektor

I tillegg har vi engasjert en rekke eksterne kurs- og foredragsholdere.

Ansattes interne verv

Ellen Aagaard: Medlem av barnebokinstituttets klagenemnd (felles nemnd med Skrivekunstakademiet i Hordaland). Ansattes representant i Læringsmiljøutvalget
Hanna Aanerud: Nestleder i Forskerforbundet ved instituttet.
Hilde Hagerup: Ansattvalgt medlem i instituttets styre
Ingeborg Sivertsen Landfald: Verneombud
Niklas Ross Lello: Leder for Forskerforbundet ved instituttet

Tilknytning til andre institusjoner

Kjersti Lersbryggen Mørk: Tilknyttet forskerutdanningen og har hovedveileder ved Universitetet i Oslo.

Biblioteket

Instituttets samling av primærlitteratur, bøker for barn og unge utgitt til og med 2011, cirka 72 000 bind, ble i 2012 plassert i Nasjonalbiblioteket. Materialet forvaltes av Nasjonalbiblioteket, det er til utlån gjennom Nasjonalbiblioteket og via fjernlån fra andre bibliotek. Norsk barnebokinstitut samler etter 2011 ikke primærlitteratur, men ett eksemplar av de siste tre års utgivelser er oppstilt i instituttets lokaler.

Barnebokinstituttets samling av sekundærlitteratur på 6000 bind, har jevn tilvekst og oppbevares i instituttets lokaler. I 2021 ble det kjøpt inn 105 titler. Denne samlingen er plassert på barnebokinstituttets lesesal, lett tilgjengelig for ansatte, studenter og gjestende forskere. I tillegg abonnerer instituttet på 11 tidsskrifter som er oppstilt i foajeen. Materialet forvaltes av Nasjonalbiblioteket, og er til utlån gjennom Nasjonalbiblioteket og via fjernlån fra andre bibliotek. Nasjonalbiblioteket har i 2021 satt opp flere hyller og gjennomført samlingspleie av sekundærlitteraturen. Det er også satt opp egne hyller for studentene.

Samlet utlån i 2021 er 1309.

Tallene er beregnet av Nasjonalbiblioteket, og er sammenlignbare med tall fra andre institusjoner som leverer til statistikk for fag- og forskningsbibliotek (FFB).

Se årsmeldingens vedlegg for tabell over utlån.

Lesesalen

Syv ansatte har sin arbeidsplass på lesesalen.

Lesesalen blir også brukt som arbeidsplass av instituttets nåværende og tidligere studenter.

Lesesalen har i perioder av året vært stengt av hensyn til smittevern.

Lesesalen er blitt ominnredet med tanke på to meters avstand.

Økonomi

Regnskapsfører: Langseth Services AS, ved Sigrund Jahateh.

Revisor: BDT Viken, ved revisor Helle Brataas Nymark.

Revidert årsregnskap for 2021 viser et negativt årsresultat på kr 741 609. Egenkapitalen var ved årsslutt på kr 3 827 172.

Norsk barnebokinstituttets økonomi er sikret gjennom statsbudsjettet. Frem til og med 2020 gjennom Kulturdepartementets budsjett, kapittel 326, Språk-, litteratur- og bibliotekformål, under post 78, Ymse faste formål. Fra 2021 gjennom Kulturdepartementets budsjett, kapittel 326, Språk-, litteratur- og bibliotekformål, under post 80, Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket.

I tillegg har instituttet egne inntekter fra kurs og undervisning.

Gaveforsterkningsmidler kr 100 000 knyttet til gaver til Bærekraftsbiblioteket i 2020 ble utbetalt i 2021.

Medlemskap i følgende organisasjoner

Arbeidsgiverforeningen Spekter

European Association of Creative Writing Programmes (EACWP)

Foreningen !les

Foreningen tegneseriekultur

IBBY Norge - Barnebokforum; norsk seksjon av International Board on Books for Young People (IBBY)

International Research Society for Children's Literature (IRSCL)
Leser søker bok
Skolebibliotekarforeningen i Norge

Samarbeidsavtaler med følgende organisasjoner

Appelsinia litteraturfestival, Skien kommune
Aarhus Universitet, Center for børnelitteratur
DRIN – Visions for Children's Books, Goethe-Institut
Fagskolen for Bok og Papir
Horten bibliotek
Kunsthøgskolen i Oslo, Avdeling for illustrasjon og design
Kunsthøgskolen i Oslo, Avdeling teaterhøgskolen, studiet for scenetekst Stockholms
Nasjonalbiblioteket
Norsk Litteraturfestival, Lillehammer
Se og les, Bergen Offentlige Bibliotek
Skrivekunstakademiet i Hordaland
Universitet, Institutionen for kultur och estetik
VIA University College, The Animation Workshop
Warwick Writing Programme

Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur

Norsk barnebokinstitutt administrerer Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur
Det ble i mars 2021 delt ut priser for 360 000 kroner for bokåret 2020.

Juryen for bokårene 2020 og 2021 har bestått av:

Asbjørn Kolberg, leder
Kyrre M. Goksøyr
Monica Wirkola
Erik Hageli Henriksen
Agnes-Margrethe Bjorvand

Hanna Aanerud er juryens sekretær.

Internasjonalt samarbeid

Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner på et Erasmus Mundus International Masterstudietilbud som ble godkjent i 2018: *Children's Literature, Media & Culture*. Studiet har sin hovedbase ved University of Glasgow, med Aarhus Universitet og Universidad de Barcelona som hovedsamarbeidspartnere.

[Les mer: Children's Literature, Media & Culture - University of Glasgow.](#)

I 2021 ble det inngått formelt samarbeid mellom Norsk barnebokinstitutt og Goethe-instituttet om DRIN – Visions for Children's Books. DRIN står for Diversity, Representation, Inclusion, Norm Critique. DRIN blir ledet fra Goethe-instituttet i Finland, med sekretariat også i

Tyskland og Norge. Det ble gjennomført flere digitale møter for å avklare samarbeidsformen. Norsk barnebokinstitutt har i 2021 holdt presentasjoner på to av DRINs aktiviteter:

Kari Skjønbergs Fond

Kari Skjønbergs Fond (KSF) er resultat av en sammenslåing av Kari Skjønbergs Minnefond (driftet fra Norsk barnebokinstitutt) og Kari Skjønbergs pris til fremme av forskning om barne- og ungdomslitteratur (driftet fra Høyskolen i Oslo/Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag). De to stiftelsene ble sammenslått 1. januar 2017, og driftes nå samlet fra Norsk barnebokinstitutt.

Fondet deler ut ett rekrutteringsstipend (NBI-stipendet) etter søknad og hedrer en etablert forsker med et reisestipend. Rekrutteringsstipendet behandles av fondets styre. For utdeling av reisestipendet nedsetter styret en egen komité. Det er styret i Norsk barnebokinstitutt som nedsetter styret i KSF.

Fondsstyret har avholdt fire møter i 2021: styremøte 18. januar, årsmøte 24. mars, styremøte 27. september og styremøte 14. oktober.

Fra mai 2020 har styret i KSF hatt følgende sammensetning:

Helene Uri (Norsk barnebokinstitutt), leder

Kjell Ivar Skjerdingstad (OsloMet), styremedlem

Silje Hernæs Linhart (Høyskolen i Innlandet), styremedlem

Åsmund Hennig (Universitetet i Stavanger), styremedlem

Atle Krogstad (Dronning Mauds Minne), varamedlem

Fondsstyrets komité for utdeling av reisestipend bestod av:

Anne Skaret (Høyskolen i Innlandet), leder

Lykke Guanio-Uluru (Høgskulen på Vestlandet)

Eivind Karlsson (OsloMet)

Utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Innsatsområder for utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid i 2021:

- Videreføring av *Barnelitterært Forskningstidsskrift (BLFT) / Nordic Journal of ChildLit Aesthetics*
- Videreføring av Bærekraftsbiblioteket
- Videreføring av *Barnelitterære dannelsesprosesser, 2020 – 2022*
- Opprettelse av Formidlingslaboratorium - utvikling av ny litteraturformidling
- Tilrettelegging for at hver enkelt får anledning til å gjennomføre sine FoKU-planer. FoKU-planene inkluderer både vitenskapelige og kunstneriske utgivelser og annet utviklingsarbeid

- Internasjonal FoKU-deltakelse
- Oppbygging av visuelt kunstnerisk utviklingsarbeid

BarneLitterært ForskningsTidsskrift – Nordic Journal of ChildLit Aesthetics (BLFT)

Tidsskriftet ble lansert i 2010 og er et nordisk, elektronisk fagfellereferert tidsskrift, som publiseres i open access. BLFTs artikler skrives på norsk, dansk, svensk eller engelsk og publiseres fortløpende i årganger.

BLFT er et vitenskapelig forum som utforsker barnelitterær estetikk

- i analoge og digitale medier
- i verbale og visuelle kunstuttrykk
- og synet på kunst for barn.

Tidsskriftet vil utvikle en tverrfaglig diskusjon om barnelitteraturens medier, estetikk, interaksjon med andre kunstuttrykk, dens institusjonelle betingelser og resepsjon, og etablerer en internasjonal forskningsdialog.

Alle publiserte manuskripter gjennomgår redaksjonell behandling. Innsendte manuskripter blir vurdert av redaktøren(e), redaksjonsrådet, og av minst to fagfeller som har lest uten kjennskap til hvem som er forfatter.

Det er i 2021 arbeidet med ordinære vitenskapelige artikler samt fire temanumre:

Ordinære vitenskapelige artikler. I 2021 ble det arbeidet med 2 ordinære vitenskapelig artikler som var sendt inn i 2020, de ble til slutt avvist. Det ble i 2021 sendt inn 7 ordinære vitenskapelige artikler, av disse ble 3 avvist og 3 publisert samme år. 1 artikkel er under arbeid med tanke på ferdigstilling i 2022.

Children's Literature and Bildung Processes in the age of Digitalization and Political Concern. Arbeidet med temaet ble påbegynt med utlysningen av et Call for Papers i 2020. I 2021 arbeidet redaksjonen, som for dette temaet består av Anne Skaret og Kristin Ørjasæter, med 6 artikler hvorav 2 ble sendt inn i 2020 og 4 i 2021. 3 artikler ble publisert i 2021 sammen med introduksjonsartikkelen. 1 artikkel ble avslått og 1 er fortsatt i prosess med sikte på ferdigstilling i 2022. Det forventes ytterligere artikler til denne tematikken i 2022, da resultatene fra forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser skal ferdigstilles.

Humor i nordisk barnelitteratur. Det ble i 2021 sendt inn 7 abstracts som svar på et Call for Papers fra 2020. 6 av ideene ble arbeidet frem som vitenskapelige artikler. 5 av disse ble avvist. 1 artikkel ble publiseringsklar i 2021. Redaksjonen har bestått av Lykke Harmony Guanio-Uluru og Lydia Wistisen (frem til 1. mai). Wistisen ble i mai erstattet av Kristin Ørjasæter.

Literary Space and Geography in Children's Literature. Det er sendt inn 27 abstracts i 2021. Redaksjonen, som består av Martin Blok Johansen og Tatjana Kielland Samoilov arbeidet videre med 12 artikler. Ved årsskiftet gjenstår 11, som forventes bli publiseringsklare i løpet av 2022.

Children's literature and critical thinking. I 2021 ble det temaet utlyst i et Call for Papers som resulterte i 17 abstracts. Redaksjonen, som består av Ruth Seierstad-Stokke, Ingvill Krogstad Svanes og Hilde Tørnby fra forskningsprosjektet KRiT ved OsloMet arbeider videre med abstractene og gir forfatterne svar primo 2022. Artikler til dette temaet forventes å være publiseringsklare først i 2023.

Artikler årgang 01/2021:

Det er i 2021 ikke publisert noen anmeldelser, men åtte vitenskapelige artikler. Av disse er fire ordinære vitenskapelige artikler, en artikkel stammer fra temanummeret om humor, men ble publisert som ordinær vitenskapelig artikkel, og tre artikler stammer fra dannelses-nummeret.

Introduksjonsartikkel

Children's Literature and Bildung Processes in the Age of Digitalization and Political Concern
Av Anne Skaret og Kristin Ørjasæter. Publisert 2021-03-03

Vitenskapelig artikler til temaet Children's Literature and Bildung Processes in the Age of Digitalization and Political Concern:

Litterært engasjement og innlevelse i bildebokapper. En empirisk studie av applesing i barnehagen.

Av Trude Hoel og Elise Seip Tønnesen. Publisert 2021-03-03

Authoring Online. Fangirl, Eliza and her Monsters and the complexities of the young adult Künstlerroman in the digital age.

Av Yan Du. Publisert 2021-05-11

Hva er greia med å engasjere barn og unge? En undersøkelse av hvordan voksne bokmeldere og formidlere vurderer oppfordringer til handling i sakprosa for barn om miljø- og klimaspørsmål.

Av Nina Goga. Publisert 2021-06-09

Vitenskapelig artikkel til temaet humor i nordisk barnelitteratur:

Humor og engasjement i miljøorientert barnelitteratur. En himmel full av skyer.

Av Marianne Røskeland. Publisert 2021-12-17

Ordinære vitenskapelige artikler:

In-Between. Intermedial understanding and analysis of children's literature. Exemplified by the digital story NORD (2018).

Av Ayoe Quist Henkel. Publisert 2021-04-22

Parafysikk for begynnere. Øyvind Torseters bildebøker Mister Random, Avstikkere og Koblinger.

Av Helge Ridderstrøm. Publisert 2021-10-01

Bollebaking som overgangsrite, protest og idyll i Snøfall.

Av Ragnhild-Rieber-Mohn. Publisert 2021-12-15

Images of the socialist city. In East German non-fiction picturebooks: Stalinallee and Plattenbau.

Av Jörg Meibauer. Publisert 2021-12-23

Oversikt over visninger og nedlastninger

Visninger hos Idunn (Universitetsforlaget): 16 856 (i 2020: 15 366) for nye artikler og backlist.
En visning = åpnet artikkel i fulltekst.

Visningene har vært foretatt av antall brukere fra følgende land:

Norge: 4 943, Sverige: 588, Danmark: 382, USA: 210, Storbritannia: 172, Finland: 163, Tyskland: 146, Nederland: 94, Canada: 86, Australia: 82

En bruker kan ha åpnet en eller flere artikler, og ev. den samme artikkelen flere ganger, men blir bare talt én gang.

Visninger hos Taylor&Francis: 13 694 (i 2020: 15 305)

Visningene har vært foretatt av antall brukere fra følgende land:

Norge: 2518, Kina: 1750, USA: 1533, Storbritannia: 1157, Sverige: 868, Tyskland: 737, Danmark: 643, Australia: 346, India: 330, Filippinene: 271.

Andre land: 3541

Statistikken over besøk på og nedlastninger bekrefter inntrykket fra tidligere år om at BLFT har sitt hovednedslagsfelt i Norge, der artikler fra BLFT utgjør sentrale deler av pensum ved de norske læresteder der det undervises i barne- og ungdomslitteratur. Tidsskriftet leses også i Sverige, Danmark og Finland, men i mindre grad. Tidsskriftet leses for øvrig over store deler av verden.

Administrativt

Ansvarlig utgiver: Norsk barnebokinstitutt

Forlag: Universitetsforlaget

Redaktør: Kristin Ørjasæter, professor, direktør Norsk barnebokinstitutt

Redaksjonssekretær: Ingeborg Sivertsen Landfald, formidlingskonsulent Norsk barnebokinstitutt

Redaksjonsrådet består av:

Lykke Harmony Alara Guanio-Uluru, professor, Høgskulen på Vestlandet, Norge

Ayoe Quist Henkel, Lektor, Ph.d. VIA University College, Danmark

Maria Lassén-Seger, Lektor, ph.d., Åbo Akademi, Finland

Martin Blok Johansen, Lektor, ph.d., VIA University College, Danmark

Tatjana Kielland Samoilow, førsteamanuensis, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Norge

Lydia Wistisen, Forsker, Stockholms Universitet, Sverige frem til 1. mai.

Anna Nordenstam, universitetslektor, Göteborgs universitet, fra 1. mai

Bærekraftsbiblioteket

I 2019 startet Norsk barnebokinstitutt opp arbeidet med å etablere Bærekraftsbiblioteket. Dette er et samarbeidsprosjekt med mange aktører.

FN har utarbeidet en bokklubb, SDG bokklubben, som lærer barn over hele verden om bærekraftsmålene. Gjennom å lese en bok i måneden skal barn i alderen 6-12 år gjennom 17 måneder få kunnskap om bærekraftsmålene og gjerne bli inspirert til å bidra selv. Den Norske

Forleggerforeningen har tatt initiativ til en tilsvarende norskspråklig versjon. Norsk barnebokinstitutt ble bedt om å være prosjektleder.

Høsten 2019 utarbeidet vi en prosjektbeskrivelse for lesesirkler for barn tilpasset norske forhold, gjennomførte forprosjektering og inviterte andre aktører til å være samarbeidspartnere. Fra januar 2020 opprettet vi et eget sekretariat for Bærekraftsbiblioteket, bestående av Kristin Ørjasæter, Hanna Aanerud og Ingeborg Landfald. Høsten 2021 ble Ayse Koca ansatt som ny prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket.

Bærekraftsbiblioteket er plassert på FN-sambandets undervisningssider (<https://www.fn.no/undervisning/5-7-trinn/baerekraftsbiblioteket>), som ivaretas av webredaktør Venke Uglenes med bistand fra rådgiver Ida Berge.

Bærekraftsbiblioteket består av boklister med aktiviteter til alle de 17 bærekraftsmålene. Boklistene er presentert for barn i alderen 6 – 12 år. Aktivitetsmaterialet er utformet med tanke på at lærere, bibliotekarer og andre voksne som arrangerer lesesirkler for barn skal få tips til hvordan de skal gjennomføre møtene, lede barn i åpne litterære samtaler og bidra til at både bærekraftsmålene og bøkene blir diskutert på en måte som setter barnas tilnærming i høysetet. Boklistene tilbyr deltakerne en litterær tilnærming til bærekraftsmålene, aktivitetsmaterialet tilbyr deltakerne en samtalebasert forståelse av så vel litteraturen som verdens felles arbeidsplan for å nå de 17 bærekraftsmålene innen 2030.

Bærekraftsbiblioteket ble i 2020 finansiert av Den Norske Forleggerforeningen, Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening, Utdanningsdirektoratet, FN-sambandet og Norsk barnebokinstitutt. I 2021 er Bærekraftsbiblioteket finansiert av midler fra Norsk barnebokinstitutt og FN-sambandet, samt overføring fra tilskuddene gitt i 2020.

Eksterne bidragsytere i opparbeidelsen har især vært Den Norske Forleggerforeningen, Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Leser søker bok, Foreningen !les og Oversetterforeningen. I 2021 er det Norsk barnebokinstitutt og FN-sambandet som står for arbeidet, med noen innspill fra Leser søker Bok, Foreningen !les og Den Norske Forleggerforeningen.

Øvrige organisasjoner er også samarbeidspartnere: Norsk Litteraturfestival/Pegasus, Norsk bibliotekforening, Norsk Forfattersentrum, Bokklubbene, IBBY Norge, Lillehammer UNESCO litteraturby. De bistår med å informere om Bærekraftsbiblioteket.

Bærekraftsbiblioteket ble utarbeidet i løpet av våren og sommeren 2020. Materialet ble fortløpende publisert hos FN-sambandet. Det skulle blitt lansert på Norsk litteraturfestival 28.mai og stilt ut på Den internasjonale forleggerforeningens jubileumskonferanse der. Covid 19 satte en stopper for dette, i stedet ble lanseringen gjennomført digitalt. Fra august 2020 var Bærekraftsbiblioteket komplett. I 2021 er det blitt utarbeidet inspirasjonsvideoer til alle boklistene, holdt kontakt med brukerne, informasjonsarbeid gjennom DKS-systemet, og forberedt kurs for lærere og studenter i bruken av Bærekraftsbiblioteket. For 2022 planlegges det revidering av boklistene, opprettelse av et mini-bærekraftsbibliotek for ungdomstrinnet, og utstrakt kursvirksomhet for brukere.

Sekretariatet holder løpende kontakt med de påmeldte og følger også med på bokutgivelsene, og evaluerer og reviderer materialet fortløpende, i tett kontakt med FN-sambandet.

I 2021 var det 45 327 sidevisninger av Bærekraftsbiblioteket på FN-sambandets nettsider. Videoene hadde en rekkevidde på 44 835 visninger på Youtube, med 3179 avspillinger.

Barnelitterære dannelsesprosesser, et felles vitenskapelig og kunstnerisk forskningsprosjekt, 2020 - 2022

Bærekraftsbiblioteket aktualiserer en rekke spørsmål forbundet med synet på hva barnelitteratur er og skal gjøre med leserne. Disse har initiert opprettelsen av felles forskningsprosjektet som utføres av både forfattere av og forskere på barnelitteratur.

I kulturmeldingen *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida* (Kulturdepartementet, 2018–2019) står det at mens et viktig mål for kulturpolitikken er «å skape kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet», er ikke det tilstrekkelig som begrunnelse for hvorfor samfunnet skal prioritere kunst og kultur foran andre formål. Det hevdes at en slik prioritering også må begrunnes ut fra at kunst og kultur har andre funksjoner, «som grunnlag for demokratiutvikling, sosiale fellesskap og økonomisk verdiskaping» (Kulturdepartementet, 2018–2019, s. 8) I meldingens kapittel 11, «Danning og demokratibygging», framheves kunst og kultur som en viktig arena for menneskets dannelsesprosesser både på samfunns- og individnivå. Et særlig fokus settes på barn og unge, som kunst og kultur skal ha mange funksjoner for: Kunst og kultur skal blant annet gi «barn og unge opplevingar og eit rom for ytring som har identitetsbyggjande kraft i livet til den enkelte», i tillegg til at barn og unge «bør møte kunst- og kulturuttrykk som representerer eit mangfald av erfaringar, mellom anna for å motverke kulturelt utanforskap» (Kulturdepartementet, 2018–2019, s. 79).

Forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser undersøker hva slike forventninger kan bety for barnelitteraturen. Kulturmeldingen hevder altså at kunst og kultur skal ha en rekke konkrete funksjoner for barn og unges dannelsesprosesser, og i forbindelse med barnelitteratur impliserer dette en forestilling om at litteratur skal bidra til å danne samfunnsaktører. I dette forskningsprosjektet legger vi derfor begrepet 'barnelitterær danning' under forskningslupen og stiller følgende spørsmål: Hvordan kan vi forstå dette begrepet, og hva innebærer et dannelsesperspektiv for vår forståelse av hva barnelitteratur er og gjør i dag? Er det i det hele tatt mulig å forene forventninger om barnelitteraturens dannelsesfunksjoner med kunstnerisk frihet?

De overordnede forskningsspørsmålene som prosjektet skal svare på, er som følger: Hvordan kan vi forstå danning i et barnelitterært perspektiv: Former dannelsesperspektivet synet på hva barnelitteratur er, og i så fall hvordan? Hva innebærer egentlig begrepet 'barnelitterær danning', hvem er det som dannes, hvordan, og til hva? Forskningsspørsmålene er brutt ned i følgende problemstillinger:

- Hvilke virkemidler bruker barnelitteraturen for å danne barneleserne?
- Skaper barnelitteratur rom for gjenkjennelse? I så fall, hvordan, og for hvem?
- Hvilke erfaringer kan barnelitteratur framstille, og på hvilke måter?
- Hvilke stemmer får plass i tekster for barn og unge?

- Uttrykker barne- og ungdomslitteratur forestillinger om kjønn, og i så fall, på hvilke måter?
- Hvordan utvikles en barnelitterær leser- og forfatteridentitet i forhold til et dannelsesparadigme?
- Hvilke dannelsesprosesser kan finne sted i møter mellom barnelitteratur og lesere i ulike kontekster?
- Er forestillingen om litterær dannelse forenlig med kunstnerisk frihet?
- Hvordan har man forstått litterær dannelse i et historisk perspektiv, og hvordan forstås litterær dannelse i dag?

Problemstillingene skal undersøkes med både kunstneriske og vitenskapelige metoder. Det kunstneriske utviklingsarbeidet utføres av en skrivekunstgruppe som består av seks forfattere ansatt ved Norsk barnebokinstitutt: Bjørn Sortland, Dag Larsen, Hilde Hagerup, Helene Uri, Liv Marit Weberg og Steffen Sørum. Ved siden av skrivekunstnernes innenfra-perspektiv og bruk av kunstneriske metoder skal spørsmålet om barnelitteratur og dannelse forskes på i delprosjekter som representerer et utenfra-perspektiv i det at de anvender vitenskapelige metoder. Tre av forskerne er ansatt ved Norsk barnebokinstitutt: Anne Skaret, Øystein Espe Bae og Kristin Ørjasæter. Eksterne deltakere er Lykke Guanio-Uluru, Nina Goga og Rikke Frøyland (Høyskolen på Vestlandet), Hilde Dybvik (OsloMet), Berit Martha Christel Huntebrinker (Universitetet i Agder), Inger-Kristin Larsen Vie og Silje Svare (Høyskolen i Innlandet). Anne Skaret leder den vitenskapelige gruppen.

I 2021 ble følgende aktiviteter gjennomført i prosjektet:

I tillegg til arbeidet med individuelle delprosjekter er det i 2021 arbeidet med to fokus-områder, begge er blitt presentert som paneler på digitale internasjonale konferanser:

Skrivekunstnerne har arbeidet med sentimentalitet/å berøre. Dette startet som en digital skrivekunstnerisk workshop 22.mai og resulterte i et større åpent tverr-estetisk seminar 11. november: Rørt. Der ble problemstillingen: Hvordan berøre publikums følelsesmessige engasjement undersøkt med utgangspunkt i disipliner som psykologi, skrivekunst, litteraturvitenskap, musikk og illustrasjon.

Den vitenskapelige gruppa har arbeidet med medvirkningsidealet i forhold til barnelesere. Dette arbeidet tok utgangspunkt i elementer fra deltakernes delprosjekter og samlet seg opp mot presentasjonen på IRSL-konferansen 26. oktober.

- 4. januar: Vitenskapelig prosjektmøte (digitalt, på zoom)
- 15. februar: Skrivekunstnerne drøftet fokusområdet sentimentalitet/å berøre
- 22.-23. mars: Vitenskapelig skriveseminar (digitalt, på zoom)
- 11. mai: Skrivekunstnerne drøftet individuelt arbeid med sine delprosjekter
- 21. mai: Vitenskapelig lese-seminar (digitalt, på zoom)

- 22.mai: Hva får oss til å gråte? Seminar om senitmentalitet og samarbeid i kunstnerisk forskning, EACWP. (Se mer s. 25)
- 14.–15. september: Vitenskapelig skriveseminar (fysisk, på NBI, Oslo)
- 26. oktober: Vitenskapelig panel på den digitale internasjonale IRSCL-konferansen *Aesthetic and Pedagogique Entanglements*. (Se mer s. 25)
- 11. november: Åpent seminar fra skrivekunstgruppa, Rørt. (Se mer s. 35)
- 13. desember: Skrivekunstnerne drøftet muntlige publiseringsformer

I 2020 og 2021 er følgende publikasjoner fra prosjektet publisert:

Goga, Nina (2021): Hva er greia med å engasjere barn og unge? *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 12, nr. 1, 1–12. <https://doi.org/10.18261/issn.2000-7493-2021-01-05>

Huntebrinker, Berit (2021): Kapittel 10 Økoborgerskap i bildebøker. Hvordan kan vi lære om vårt forhold til kloden gjennom verbaltekst og bilder. I Fredwall, Ingeborg Eidsvåg & Moseid, Elin Arnesen & Slettan, Svein (red.): *Elevene og litteraturen. Estetisk lesing på barnetrinnet*. Cappelen Damm Akademisk

Larsen, Dag (2020): Refleksjonsnotat: Karakterer og plot og et prosjekt som ikke vil seg ennå. Norsk barnebokinstituttets nettsider

Skaret, Anne & Ørjasæter, Kristin (2021). Children's Literature and Bildung Processes in the Age of Digitalization and Political Concern. *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 12, nr. 1, 1–1. <https://doi.org/10.18261/issn.2000-7493-2021-01-01>

Uri, Helene (2021): *Jorden rundt på åtti ord og andre språkreiser*, illustrert av Victoria Sandøy. Cappelen Damm

Uri, Helene (2021): Kjære Alem. Bakgrunnen for bildeboken *Jorden rundt på åtti ord*. Norsk barnebokinstituttets nettsider

Uri, Helene & Johnsen, Lars (2021): Skjønnlitteraturen: en kroppsvisitasjon. Publisert i *Samtiden* 3/2021 og på Norsk barnebokinstituttets nettsider.

Ørjasæter, Kristin & Johnsen, Lars (2021): Kan vi måle graden av litterært mangfold? Norsk barnebokinstituttets nettsider

Formidlingslaboratorium – utvikling og utprøving av ny litteraturformidling

Norsk barnebokinstitutt arbeider for at litteraturen skal kunne kommunisere med alle barn og unge, uansett hvem de er og hvilke kanaler de oppsøker. Veronica Salinas ble ansatt i en nyopprettet stilling ved instituttet, for å jobbe med utvikling og mangfold innenfor litteraturformidling.

For å styrke litteraturfeltets mangfoldskompetanse og utvikle nye formidlingsmetoder rettet mot barn og unge ble det gjennomført en kartlegging av hva slags litteraturtilbud som er utbredt for hvilke grupper barn og ungdom.

Undersøkelsen, som ble gjennomført i perioden mai – august 2021 viser at:

1. Litteraturen presenteres på ulike måter og gjennom ulike medier.
2. Behov for digital kompetanse.
3. Store variasjon i tilbud (geografisk, klasse og for ulike utsatte grupper). Noen grupper får nesten ingenting.
4. Behov for kompetanse i hvordan man jobber med medvirkning i både fysiske og digitale møter.
5. Behov for en større og bredere vilje til å jobbe tverrfaglig og utforske formidlingsrommet.
6. Behov for mer kompetanse i bruk av stemme, blick og pauser. Hvis det ikke beherskes analogt, blir svakheten forsterket i den digitale fremføringen.
7. Behov for et bredere litteraturbegrep. Diskrepans mellom barns og ungdoms litteraturbruk (digital) og voksnes bok-definisjon av litteratur. Det bør forskes på dataspill som litterær aktivitet.

På bakgrunn av de resultatene valgte vi å prioritere arbeidet rettet mot to målgrupper: barn med nedsatt funksjonsevne og ungdom med kort botid i Norge. For barn med nedsatt funksjonsevne ble det utviklet et fysisk tilbud. For ungdom med kort botid i Norge ble det utviklet et digitalt tilbud.

«Bok til alle fysisk og digitalt»: Litteraturformidling til barn med nedsatt funksjonsevne. Dette arbeidet består av utvikling og utprøving av en formidlings metode der barna får anledning til å medvirke, opplæring av andre litteraturformidlere, observasjon og dokumentasjon av hvordan metoden fungerer, samt evaluering og videreutvikling. Arbeidet gjennomføres i tett samarbeid med Bjørnestien barnehage i Horten, som er tilpasset barn med nedsatt funksjonsevne og som bruker ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon) aktivt i hverdagen til alle barna i barnehagen. Dette er et prosjekt i samarbeid med Horten bibliotek, Bjørnestien barnehage, Vestfold og Telemark fylkesbibliotek og Leser søker bok. I tillegg til vår egen formidling av modellen, planlagt for 2022, vil Statped bidra til spredning av resultatene. Statped ønsker også å utvide arbeidet gjennom et nytt prosjektsamarbeid.

«Digital formidling av litteratur til ungdom med kort botid i Norge» er første ledd i et større arbeid med utvikling av digitale formidlingsmetoder. Arbeidet består av å velge ut litteratur og utvikle en modell for digital formidling av denne litteraturen, der det legges vekt på deltakernes medvirkning og aktivisering av deres egen litterære bakgrunn. Arbeidet mot målgruppen ungdom med kort botid i Norge gjennomføres i samarbeid med Porsgrunn voksenopplæringscenter. Etter evaluering i 2022 blir metodikken videreutviklet og prøvet ut overfor andre ungdomsgrupper.

Fagartikkelside: Kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid

I 2021 er det publisert 5 artikler i artikkelsamlingen:

Helene Uri: Forenkling, fordudding, forbedring? Sakprosa for barn, 25.2.21

Dag Larsen: Fem elefanter i bakhagen – om poesiens lek i barndom og omvendt, 25.8.21

Helene Uri: Kjære Alem. Bakgrunnen for bildeboken *Jorden rundt på åtti ord*, 20.10.21

Bjørn Sortland: Om å skrive serielitteratur, del 1, 14.12.21

Bjørn Sortland: Om å skrive serielitteratur, del 2, 20.12.21

Visuelt kunstnerisk utviklingsarbeid

4.11: Dag Larsen, Hilde Kramer og Imi Kaufer workshop for spesielt inviterte illustratører: Et utvidet litteraturbegrep? Se mer s. 37.

25.11: Alice Lima de Faria og Lene Ask seminaret *Metoder i visuell fortelling*. Se mer s. 35.

Individuelt arbeid med vitenskapelig og kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid

Doktorgradsavhandling under arbeid

Kjersti Lersbryggen Mørk: *Vitnesbyrd om ondskap – barnelitteratur for vår tid?*

Prosjektets hovedmål er å utvikle ny kunnskap om hvordan ondskap utforskes etisk og estetisk i nyere litteratur for barn og unge. Primærverkene er *Sinna mann* (2003) av Gro Dahle og Svein Nyhus, *The Boy in the Striped Pyjamas* (2006) av John Boyne og *The Hunger Games* (2008-2010) av Suzanne Collins. Med vitnesbyrdteorien som prosjektets teoretiske hovedinngang undersøkes det hvordan verkene problematiserer grensene for det språklige og det narrative, verbalt og visuelt, i barns møte med traumer og ondskap. Vitnesbyrdteorien tilbyr et nytt perspektiv på aktuelle og viktige fortellinger for barn og unge. Prosjektet vil få betydning for synet på hva barnelitteratur kan være, og drøfte den etablerte oppfatningen av balansen mellom etikk og estetikk i litteratur for barn.

Novellemysteriet

Steffen R.M. Sørum har gjennom samarbeid med Erlend Askhov, spillfirmaet Point Media, Turneorganisasjonen Hedmark og Akershus Fylkeskommune jobbet med et VR- og AR-prosjekt rettet mot ungdomskolene. Målet har vært å skape et spill- og formidlingsopplegg som skal få elevene nysgjerrig på norske samtidsnoveller. Spillet består av seks ulike oppgaver i VR som skal hjelpe elevene i gruppe å sette sammen en kabal til riktig novelle. Elevene må

bruke sin kreativitet og samarbeide for å knekke koder, løse gåter og forstå litterær tekst på en aktiv måte. Spillet har vært i utvikling siden 2017. Spillet ble testet i februar 2020 hos Kulturtanken med positive tilbakemeldinger. Novellemysteriet har nå turnert Viken fylkeskommune et par år som pilot og tilbys i 21/22 til flere fylkeskommuner i Norge gjennom Forfatterportalen til Kulturtanken.

Steffen Sørum har holdt flere foredrag for blant annet skoler, Kulturtanken og Forfattersentrum om arbeidet med Novellemysteriet og hvordan det påvirker litteraturformidling.

Møt krigere

Steffen R.M. Sørum har skrevet bøkene Krigere (2019) og Flere krigere (2020) som er rettet mot de yngste leserne. Formålet var å skrive lettlest sakprosa om krigere fra steinalderen frem til bruken av krutt. Han har i samarbeid med illustratør John Jamtli og illustratør Andreas Iversen som har illustrert hver sin bok. I formidlingen er det lagt vekk på laiv- og reenactementgruppene Legio XV og vikingene jobbet med hvordan kunnskapen i boken kan formidles gjennom andre former enn opplesning. Krigere ble utgitt våren 2019 som en Min første leseløve hos Cappelen Damm. Flere av skolebesøkene ble utsatt og gjennomført i 2021. Steffen jobber sammen med DKS Viken i 2021/22 om hvordan Kriger-bøkene kan bidra med formidling til skolene gjennom kulturarv-prosjekter.

Girls skate

Sammen med forfatter Eldrid Johansen og illustratør Ingrid dos Santos har Steffen Sørum skrevet romanen "Girls skate". Boken har gjennom 2020/21 vært utgangspunkt for et formidlingsprosjekt hvor forfatterne ønsket å skape synergier mellom litteratur og aktivitet. Boken har turnert med 6 av landets beste jenteskatere, bokbad og skatekurs. Målet har vært arrangementer der lokalt bibliotek og lokal skateklubb sammen har holdt arrangementet og at en lokal jente har vært bokbader. Steffen Sørum jobber med en tekst som tar opp erfaring og utfordringer som skal benyttes i undervisningen i Forfatterutdanningen.

Kepler 62

Sci-fi-serien «Kepler62» som Bjørn Sortland skriver sammen med finske Timo Parvela og illustratør Pasi Pitkänen er så langt kjøpt inn av over 20 land (pr. 2021). De kommer først til Finland og Norge, men er blant annet solgt til Frankrike, Ukraina, Tyrkia, Kina, Russland, Bulgaria, Tyskland, Polen, Sverige, Færøyene, Tsjekkia, for å nevne noen. Flere land vil bli lagt til lista i 2022.

Johnny 777

I 2021 ble det utgitt to bøker i serien «Johnny 777», en lettlest serie for mellomtrinnet, skrevet av Bjørn Sortland og illustrert av Ketil Selnes. De første bøkene i serien ble utgitt i 2020. Serien handler om en gutt som blir barneagent for en hemmelig organisasjon, og inneholder mye action og humor. Den er særlig retta mot gutter, men blir lest av alle. Den første boka i serien ble høsten 2021 nominert til Barnas bokpris 2021, hvor en barnejury på cirka 600 lesere leste fem ulike, norske bøker. Juryen kåra "Johnny 777 - Mission: Rio de Janeiro» til vinner av prisen i januar 2022.

Zara og dei: Missekonkurransen (film)

"Zara og dei: Missekonkurransen» er andre film i en animasjonsserie for yngre barn. Filmen har reist på flere film-festivaler over hele verden. Den handler om Zara og familien som er zombier, og som føler seg litt utenfor samfunnet. Den er basert på Bjørn Sortland sine bøker, illustrert av Elisabeth Moseng. Animasjonen er gjort av Nils Johan Lund, Bjørn har manus og delt regi med Nils Johan, i tillegg til å være produsent. Filmen ble vist på en rekke filmfestivaler i 2021, og har i tillegg:

- Vunnet diplom i Visueltkonkurransen 2021 (29. april 2021), i Moving image-kategorien ("Animert kortfilm").
- Blitt nominert til SRF KUBEN (salgs- og reklameforeningen Bergen) i kategorien "Åpen klasse": 3. september 2021.
- Blitt vist på "Cinekid ScreeningClub" (19. -22. oktober 2021), Amsterdam, Nederland.
- Vinner beste animerte kortfilm: Chinh India Kids Film Festival (9. - 14. november 2021), New Dehli, India.
- Vinner beste barnekortfilm: ReAnima Internasjonale Animasjonsfilmfestival (11. - 14. november 2021), Bergen, Norge.

Deltakelse på internasjonale konferanser

Ayse Koca: DRIN Digital internasjonal konferanse, Literaturhaus Berlin, streamet. *Off the Page. Fostering diversity in children's book publishing.* Ayse Koca holdt innlegget *How can recruitment make a difference in diversity literature?*, 30.11

Helene Uri, Bjørn Sortland, Dag Larsen og Alice Lima de Faria: deltok på EACWPs internasjonale digitale skrivekunstkonferanse, Innovations in Creative Writing Pedagogy 22.mai. De holdt workshop'en Hva får oss til å gråte? Seminar om sentimentalitet og samarbeid i kunstnerisk forskning for åpen scene (digitalt).

Kristin Ørjasæter og Anne Skaret: deltok på den internasjonale digitale IRSCS-konferansen *Aesthetique and Pedagogical Entanglements* 26. oktober og holdt panelet *Children as participant readers in formal and informal educational contexts*, sammen med Inger-Kristin Larsen Vie og Lykke Harmony Guanio-Uluru, som begge inngår i forskningsprosjektet *Barnelitterære dannelsesprosesser*.

Veronica Salinas: Litteraturfestival i Cordoba Argentina. 4.oktober

Veronica Salinas: DRIN. Digital internasjonal bokklubb for litteraturformidlere. Veronica Salinas presenterte bildebokserien: *"Reisen", "Sulten", "Skyggen" og "Slem"* og arbeidet med å utvikle litteraturformidlingsmetoder rettet mot et mangfold av barn og unge, Helsinki. Finland, 17. november

Veronica Salinas: FILBITA. Litteraturfestival i Buenos Aires. Argentina 19.november

Øvrig forsknings samarbeid

Trauma Fictions in Contemporary Culture

Kjersti Lersbryggen Mørk er deltaker i denne forskergruppa, som er ledet av Unni Langås, Universitetet i Agder.

Kritisk tenkning i barneskolen (KRiT)

Dette tverrfaglige prosjektet, som er finansiert av Forskningsrådet, er eid av Utdanningsetaten i Oslo kommune og ledes av OsloMet. Det har som mål å utvikle en didaktikk for kritisk tenkning i barneskolen med utgangspunkt i barnelitteratur og nyheter. Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner, sammen med Norsk Rikskringkasting og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring. Vår rolle er å bidra med kompetanse på barnelitteratur og litterære samtaler.

Kristin Ørjasæter deltok på prosjektets digitale kick-off og holdt en presentasjon av Norsk barnebokinstitutt 25.3

Kristin Ørjasæter ble intervjuet om Bærekraftsbiblioteket for KRiTs YouTube-kanal 16.8

Prosjektet har utarbeidet et Call for Papers til BLFT om barns kritiske tenkning med utgangspunkt i barnelitteratur. Callen ble utlyst høsten 2021, artikler forventes bli publisert i 2023.

Shared reading Practices in Early Childhood Education and families for Language learning and Literature experiences (SPrELL)

Dette prosjektet, som er finansiert av Forskningsrådet, eies av Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger og skal utføres i samarbeid med barnehager i denne regionen. Ett delmål er å utvikle 20 digitale bildebøker på flere språk. Hovedmålet er å utvikle modeller for samarbeid mellom barnehager og foreldre om lesing av bildebøker. Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner. Vår rolle er å delta i en referansegruppe.

Kristin Ørjasæter deltok på prosjektets oppstartskonferanse 3.-4.11 og presenterte innlegget Barnelitteraturens posisjon i Norge, 4.11

Utdanninger og kurs

Norsk barnebokinstitutt har i 2021 drevet følgende undervisningstiltak:

- Masterstudiet i barne- og ungdomslitterær skrivekunst og formidling – 120 studiepoeng
- Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert) – 30 studiepoeng
- Forfatterutdanning i skrivekunst og litteraturformidling – 60 studiepoeng
- Dagskurs i spesialemner, for tilsatte i barnehager, kulturskoler m.m.
- Studiebesøk
- Skrivekurs for deltakere med flerspråklig bakgrunn
- Skriverommet – kurs for forfattere
- Bestilte kurs av kortere eller lengre varighet

Andelen studiepoeng produsert gjennom rene nettstudier ligger lavere enn før vi startet opp masterstudiet. Imidlertid har også de studiene med fysisk oppmøte en langt større grad av digital undervisning enn tidligere. Dette har vært nødvendig under pandemien. Erfaringene vi har med oss fra denne perioden vil benyttes til å øke studietilbudenes kvalitet og fleksibilitet videre framover.

Studieåret 2021 har vi hatt 30 studieplasser (15 heltidsekvivalenter) på nettstudiet, og til sammen 27 studieplasser (19,5 heltidsekvivalenter) på master- og forfatterutdanningen som har fysisk oppmøte.

Undervisning under koronapandemien

Da Regjeringen stengte ned mye av landets virksomhet 12. mars 2020 måtte instituttet legge om til digital undervisning. Det har også i 2021 vært perioder hvor vi har måttet gjennomføre det meste av undervisningen digitalt. Erfaringene vi har fått gjennom dette arbeidet tas med som basis for videre utvikling av fleksibel og variert undervisning, hvor digitale undervisningsformer tas i bruk der de øker studienes kvalitet og tilgjengelighet.

Kunnskapsdepartementet bevilget midler til å styrke oppfølging av studentene i pandemiperioden. Vi engasjerte våren 2021 tre studenter som “assistenter”, som fulgte opp medstudenter både i grupper og enkeltvis.

Fagkollegium

Norsk barnebokinstitutt fagkollegium består av ansatte som underviser på tvers av studier og kurs. Fagkollegiet tilrettelegger all undervisningsvirksomhet. I perioden har kollegiet bestått av Dag Larsen, Øystein Espe Bae, Hilde Hagerup, Liv Marit Weberg, Steffen R.M. Sørum, Alice Lima de Faria, Bjørn Sortland og Ellen Aagaard.

Kvalitetsutvikling

Norsk barnebokinstitutt har vedtatte rutiner for kvalitetssikring og -utvikling av studiene. Som del av disse rutinene vedtar styret hver høst innsatsområder for undervisningen ved instituttet. Disse er del av grunnlaget for videreutvikling av både studiene og kollegiets kompetanse gjennom studieåret.

I 2021 har innsatsområdene vært definert til videre arbeid med

- mangfoldsperspektiv i studentrekruttering og undervisning
- undervisningskollegiets formelle kompetanse i universitets- og høyskolepedagogikk
- Undervisning i digital litteraturformidling
- Sammenhengen mellom undervisningens behov og forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid
- Samarbeid om undervisning og ressursbruk på tvers av studier og kurs

Studentevalueringer

Studentene får muligheten til å evaluere studiene etter hvert semester. Dette er en viktig del av instituttets kvalitetssikringssystem, og resultatene er grunnlag for vurdering og eventuell revidering av studienes undervisningsopplegg og struktur. Den skriftlige, anonyme evalueringen følges opp av samtaler med klassene hvor punkter fra evalueringen tas opp og studentene kan gi utfyllende tilbakemeldinger til instituttet.

Studentenes opplevelse av egen måloppnåelse og studienes relevans

Evalueringene for 2021 viser at alle studentene som har svart på evalueringen vurderer sin egen måloppnåelse som god eller for det meste god.

Studentene på Nettstudiet i samtidslitteratur ble bedt om å vurdere studiets relevans for deres arbeidssituasjon. Alle svarene angir at studiet har stor eller noen grad av relevans.

Masterstudiet i barnelitterær skrivekunst og formidling

Mens masterstudiets første semester har til hensikt å skape felles forståelse for barnelitterære praksis og teori, gir annet semester studentene i større grad mulighet til å utforske egne litterære og formidlingsrelaterte interesser. Sammen med to undervisere, Bjørn Sortland og Hilde Hagerup, gjennomførte studentene et felles utforskende prosjekt "Målgruppeintervjuer som metode" ved semesterets oppstart.

Undervisningen ble hele semesteret tilpasset koronasituasjonen, ved at vi blant annet ga digital undervisning i digital litteraturformidling.

En student sluttet tidlig i semesteret.

Syv studenter gikk opp til eksamen i emnene Målgrupperettet formidling samt Research og kildegransking, våren 2021. Samtlige besto.

Tredje semester har hatt to hovedfokus: studentenes selvvalgte masterprosjekt samt kunstnerisk refleksjon. Studentene har hatt individuell veiledning i masterprosjektet. Emnet kunstnerisk refleksjon har dratt nytte av kompetanse fra program for kunstnerisk utviklingsarbeid. Siden vi måtte gjennomføre mer av undervisningen digitalt enn planlagt i studiets første år, har vi hatt mer sosial undervisning da det igjen var tillatt. Vi startet blant annet semesteret med et skriveopphold, og hadde dessuten en felles undervisningsuke med illustrasjonselever ved Fagskolen Kristiania som munnet ut i en utstilling av ord og bilder i Fagskolens lokaler.

Syv studenter gikk opp til eksamen i emnet Skrivekunst, høsten 2021. Samtlige besto.

Faglig leder for masterstudiet tok initiativ til et forum for masterstudier med en skrivekunstnerisk komponent, der KHiO og Den norske filmskolen også er representert. Forumet skal være et sted for dialog på tvers av institusjonene.

Undervisningspersonale

Lærere ved instituttet som har undervist våren 2021: Hilde Hagerup (fagleder for studiet), Kristin Ørjasæter, Bjørn Sortland, Liv Marit Weberg, Helene Uri

Shanti Bramachari og Veronica Salinas ble engasjert for å veilede i litteraturformidling.

Jon Ewo ble engasjert for å ta spesielt ansvar for undervisningen i research og kildegransking.

Lærere ved instituttet som har undervist høsten 2021: Hilde Hagerup (fagleder for studiet), Kristin Ørjasæter, Bjørn Sortland, Alice Lima de Faria, Liv Marit Weberg.

Veiledere på masterprosjektene har vært instituttets ansatte Bjørn Sortland og Alice Lima de Faria samt at Sigbjørn Mostue, Tone Johnsen og Gro Dahle ble engasjert spesielt for dette oppdraget.

I tillegg har eksterne forelesere og workshopholdere med spesialkompetanse på ulike relevante områder, vært engasjert igjennom hele året.

Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert)

30 studenter gikk opp til avsluttende eksamen våren 2021.

Studiet hadde opptak av nytt kull høsten 2021, med søknadsfrist 9. mai. Det kom inn i overkant av 60 søknader, som er et godt søkertall. 35 studenter takket ja til tilbudt studieplass, med oppstart 30. august.

Kullet følger studieplan revidert våren 2020.

Studiet har to emner som hvert gir 15 studiepoeng:

Emne 1: Samtidslitteraturens egenart, mangfold og utvikling i et formidlingsperspektiv (Høstsemesteret)

Emne 2: Fordypning i formidling og samtidslitterære tendenser (Vårsemesteret)

Det er fra høsten 2021 innført 3 stipendplasser på studiet. Forfatterutdanningen på bachelornivå har hatt slike plasser i en årrekke, og vi har gode erfaringer med resultater når det gjelder å rekruttere studenter med ulik kulturbakgrunn.

Undervisningspersonale

Lærere ved instituttet som har undervist på Nettstudiet i samtidslitteratur i 2021:

Øystein Espe Bae (fagleder for studiet), Kristin Ørjasæter, Hilde Hagerup, Dag Larsen, Liv Marit Weberg, Steffen R.M. Sørums og Anne Skaret. I tillegg har eksterne forelesere vært engasjert ved behov.

Forfatterutdanningen i skrivekunst og litteraturformidling på bachelornivå

15 studenter gikk opp til avsluttende eksamen våren 2021.

Studiet hadde opptak av nye studenter høsten 2021, med søknadsfrist 23. mai. Det kom inn i overkant av 60 søknader. 15 studenter takket ja til studieplass, med oppstart 19. august.

Studiet er organisert med følgende emner:

- Skrivekunst 1 (1. og 2. semester): 10 studiepoeng
- Tekst- og teoristudier 1 (1. og 2. semester): 15 studiepoeng
- Litteraturformidling 1 (1. og 2. semester): 5 studiepoeng
- Skrivekunst 2 (3. og 4. semester): 15 studiepoeng
- Tekst- og teoristudier 2 (3. og 4. semester): 10 studiepoeng
- Litteraturformidling 2 (3. og 4. semester): 5 studiepoeng

Utdanningen gjennomføres ved i alt 22 samlinger over fire semestre. Hver samling går over tre dager. I tillegg er studentene ute i «felten» og observerer litteraturformidlere i arbeid (andre semester) og på skolebesøk i grunnskolen med egne formidlingsopplegg (fjerde semester), som en del av undervisningen i litteraturformidling.

Undervisningspersonale

Lærere ved instituttet som har undervist på Forfatterutdanningen i 2021: Steffen R.M. Sørum (fagleder for studiet), Kristin Ørjasæter, Hilde Hagerup, Bjørn Sortland, Alice Lima de Faria, Veronica Salinas og Liv Marit Weberg. I tillegg engasjeres eksterne forelesere ved behov, og ved hver samling er det et forfatterbesøk.

Veiledere for studentenes (2020-2021) hovedprosjekter: Helene Uri, Jon Ewo, Dag Larsen, Bjørn Sortland og Steffen R.M. Sørum.

Widar Aspeli har vært engasjert som ekstern ressurs i emnene Litteraturformidling 1 og 2.

Alumni

Norsk barnebokinstitutt formaliserte i 2021 et samarbeid med litteraturfestivalen Appelsinia i Skien. Festivalen legger vekt på formidling til barn og ungdom, og NBI deltar i festivalen med et eget alumniprogram med vekt på formidling og drøfting av litterære spørsmål. 29. og 30. september deltok 20 tidligere studenter i et tredelt program:

- Observere forfatterformidling for skoleklasser i Ibsenhuset.
- Seminar “All makt til fantasien eller kryssende hensyn?” med Guri Fjeldberg, Steffen Sørum og Dag Larsen.
- Seminar “Litteraturproduksjon” med Widar Aspeli og Hilde Hodnefjeld

Fra NBI deltok også Ellen Aagaard og Liv Marit Weberg.

Dag Larsen har i 2021 veiledet 18 tidligere studenter i pågående skriveprosjekter.

Alumnisamlingene vil i tida framover bli organisert med en samling hvert semester, ett på våren med en samling knyttet til skrivekunst, hvor deltakerne får presentere og diskutere i grupper egne pågående skriveprosjekter, og ett for tidligere studenter ved alle studier. Denne samlingen finner sted på høsten under Appelsiniefestivalen, med forelesning og drøfting av formidlingsopplegg.

Kurs og undervisningsoppdrag

(Se vedlegg til årsmeldingen for utfyllende liste)

Kurs for deltakere med flerspråklige erfaringer

Vi fortsatte satsningen på skrivekurs med vekt på flerspråklige erfaringer i barne- og ungdomslitteraturen, etter både godt antall søkere og gode og nyttige tilbakemeldinger fra deltakerne i 2020. Bjørn Sortland og Amy Black Ndiaye holdt kurs i vårsemesteret over tre kvelder, 7. og 22. april og 5. mai, med oppfølgingskurs ved Bjørn Sortland og Mahmona Kahn 19. og 20. mai. Høsten 2021 holdt Bjørn Sortland og Mahmona Kahn kurs over tre kvelder 20. og 21. oktober og 18. november. Det har vært gode søkertall og tilbakemeldinger også i år.

Studiebesøk

Vi videreførte tradisjonen med å tilby formidling av nyere barnelitteratur til institusjoner som ønsker dette.

Liv Marit Weberg har gjennomført følgende studiebesøk:

- 26. Januar: Digital formidling for lærere ved Arnestad skole, Asker kommune.
- 28. Januar: Digital formidling for Nordland fylkesbibliotek, målgruppen var barnehageansatte og bibliotekansatte.
- 6. april: Digital formidling for lærere ved Sydsbogen skole, Asker kommune.
- 13. september: Besøk hos lærerutdanningen ved OsloMet, cirka 50 studenter.

Kristin Ørjasæter har gjennomført følgende studiebesøk:

- 8. oktober: digital forelesning for og samtale med masterstudenter i Scandinavian Studies, University of California Berkeley

Samarbeid med Fagskolen for bokbransjen

Norsk barnebokinstitutt videreførte samarbeidet med Fagskolen for bokbransjen og utviklet brev/underviste i barnelitteraturhistorie og barnelitteraturens egenart. Liv Marit Weberg gjennomførte digitalt kurs våren 2021, 10. og 11.3.

Skriverommet

Skriverommet er en seminarrekke for forfattere på initiativ fra Norsk barnebokinstitutt. Det kom i gang i 2016, i samarbeid med Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (NBU). Skriverommet skal tilby kurs, workshops og faglig påfyll til etablerte barne- og ungdomsbokforfattere samt tidligere forfatterstudenter ved instituttet. Bjørn Sortland har fra 2020 ansvar for det faglige innholdet i skriverommets arrangementer.

Heldagsseminar for NBUs medlemmer og masterstudentene ble gjennomført 29. oktober. Bjørn Sortland og Mahmona Kahn var kursholdere.

Formidling

- Norsk barnebokinstitutt har i 2021 avholdt 8 arrangementer og seminarer, 3 i egen regi og 5 i samarbeid med andre. *Pandemien covid-19 la føringer for gjennomføringen av noen av disse, dette er beskrevet under det enkelte arrangement.*
- I alt har Norsk barnebokinstitutts ansatte og gjester i løpet av 2021 publisert 17 formidlingsartikler på våre egne nettsider.
- Ansatte har i tillegg foredratt, deltatt i debatt eller moderert ved 28 arrangementer (både via strømming og fysisk deltakelse)

Informasjon og presse

(Tall fra 2020 i parentes)

Nettsidesaker: 99 (92)

Nyhetsbrev: 8 (6)

Pressemeldinger: 2 (8)

Invitasjoner og utlysninger: 2 (2)

Mediedekning

Norsk barnebokinstitutt har i 2021 hatt en mediedekning på totalt 143 innslag. (2020: 134). Nedgangen i medieinnslag de 2 siste årene (2019: 189) kan i stor grad fremdeles tilskrives korona-pandemien, med færre fysiske arrangementer, færre møteplasser og færre debatter. Sammen med større kamp om plassen i mediebildet har dette bidratt til et færre antall innslag. Oversikten omfatter alt fra intervjuer, kronikker, debattinnlegg, nyhetssaker, oppslag omtaler og notiser i/på:

- Aviser, ukeaviser og annet på nett
- Aviser, ukeaviser og annet på papir
- Nyhetsbyråer
- Radio

55 av innslagene omtaler Norsk barnebokinstitutts arrangementer på ulike nivåer, 23 innslag er relatert til de 3 studiene forfatterutdanningen på bachelor-nivå, masterutdanningen i skrivekunst og formidling og nettstudiet i samtidslitteratur. 13 av innslagene omtaler Bærekraftsbiblioteket, mens 3 innslag er relatert til Norsk barnebokinstitutts forskning og statistikk. I 60 av innslagene blir de ansatte selv intervjuet, deres prosjekter omtalt, eller de bidrar med kronikk, debattinnlegg, kommentarer eller artikler. 71 av innslagene er et resultat av synliggjøring fra Norsk barnebokinstitutts side på ulike nivåer; gjennom direkte kontakt, kronikker, debattinnlegg, pressemeldinger og nyhetsbrev. De resterende er et resultat av initiativ fra andre aktører og media selv.

Se årsmeldingens vedlegg for fullstendig oversikt over mediedekningen.

Nettsider

Barnebokinstituttets nettsted ligger på domenet barnebokinstituttet.no. Sidene driftes av Norsk barnebokinstitutt og Ignitias.no/MU Publishing

Nettstedsstatistikk

(Tall fra 2020 i parentes)

Nettsted	Antall besøk:	Antall brukere:	Sidevisninger
barnebokinstituttet.no	87 859 (88 306)	63 286 (61 476)	149 438 (151 885)

Sosiale medier

Sosiale medier erstatter i stor grad nettsidene som hovedarena for formidling av nyhetsoppdateringer. Disse kanalene benyttes også i markedsføring av instituttet og våre studier. Et overblikk over antall innlegg og oppdateringer følger, tall fra 2020 i parentes.

Twitter:	76 (70) oppdateringer	2 577 følgere	(-534)
Facebook:	190 (148) oppdateringer	7 114 følgere	(+224)
Instagram:	72 (89) oppdateringer	4 318 følgere	(+702)
	340 (548) stories		
Totalt:	678 (855)		

Podcast «Barnebokprat»

Episode 1: Er norsk barnelitteratur mangfoldig? Del 1, publisert 26.8.21

Ingeborg Landfald i samtale med Camara Lundestad Joof, Ruth Seierstad Stokke og Neha Naveen om mangfold i barnelitteraturen.

Teknisk: Niklas Lello, redigering: Dewan Jacobs Opptak 12.03.21

Antall nedlastninger: 516

Episode 2: Er norsk barnelitteratur mangfoldig? Del 2, publisert 9.9.21

Ingeborg Landfald i samtale med Camara Lundestad Joof, Ruth Seierstad Stokke og Neha Naveen om mangfold i barnelitteraturen.

Teknisk: Niklas Lello, redigering: Dewan Jacobs. Opptak 12.03.21

Antall nedlastninger: 348

Episode 3: Tendenser i trans-fortellinger, publisert 23.9.21

Ingeborg Landfald i samtale med Luca Espseth Dalen om trans.

Teknisk: Dewan Jacobs. Opptak: 23.08.21

Antall nedlastninger: 371

Episode 4: To forfattere om trans, publisert 14.10.21

Ingeborg Landfald i samtale med Line Baugstø og Jan Elisabeth Lindvik.

Teknisk: Dewan Jacobs. Opptak: 23.08.21

Antall nedlastninger: 270

Episode. 5: Klimabøker med Penelope Lea, publisert 4.11.21

Ingeborg Landfald i samtale med Penelope Lea,
Teknisk Dewan Jacobs. Opptak: 20.20.21
Antall nedlastninger: 247

Episode 6: Da Beatrix Potter kokte Petter Kanin, publisert 22.12.21

Ingeborg Landfald kåserer om Beatrix Potter.
Teknisk: Dewan Jacobs. Opptak 20.12.21
Antall nedlastninger: 197

Antall nedlastninger for Barnebokprat var i 2021 totalt 1 949.

Podkasten er tilgjengelig på en rekke plattformer for podkast som Apple Podcasts, Spotify, Google Podcasts, Castbox, Overcast, Stitcher, m. fl.

Utstillinger

Utstillingen i våre lokaler har blitt fulgt opp med små oppgraderinger av eksisterende innhold. Noen bøker har blitt skiftet ut i montre og vegghyller. Hyller med fagbøker for studentene har blitt satt opp. De nominerte til Nordisk råds barne- og ungdomslitteraturpris blir hvert år presentert på en egen tapetsert vegg i lokalene. På grunn av langvarig nedstengning og hjemmekontor har det i mindre grad vært laget digitale utstillinger på storskjerm.

Arrangementer og seminarer i egen regi

Utdeling av Kulturdepartementets priser, 10.3 (digitalt)

Også i 2021 ble utdelingen av Kulturdepartementets priser rammet av nedstegning kort tid før gjennomføringen. Et større arbeid ble derfor igangsatt med å gjøre utdelingen heldigital. Eivind Rutle produserte en sending bestående av videoinnslag av alle de opprinnelige programpostene, og prisutdelingen som ble sendt på Youtube og Facebook på det planlagte tidspunktet for det fysiske arrangementet. Kultur- og likestillingsminister **Abid Q. Raja** delte ut 7 priser for til sammen 360 000 kroner til forfattere, oversettere, illustratører og tegneserieskapere.

Juryen nedsatt av Norsk barnebokinstitutt kommenterer bokåret slik:

«Det er gledelig å se at det er stadig flere gode fagbøker, ikke minst bøker med temaer fra zoologiens verden. Flere forener faglig formidling med god fortellekunst. Spørsmålet om identitet og å tørre å være seg selv er velkjent tematikk i litteraturklassen. I 2020 ser vi, i større grad enn tidligere, at denne tematikken er knyttet til kjønn og seksuell legning. Mange fagbøker har et økokritisk perspektiv. Vi mener å se en økende økokritisk tendens også i litteraturklassen og blant bildebøkene. Flere gode tegneseriedebutanter i 2020 lover godt for framtidige tegneserietgivelser for barn og ungdom.»

Prisvinnerne for bokåret 2020 var:

LITTERATURPRISEN: **Line Baugstø** for *Jeg er Leona*. (kr 50 000) Aschehoug

BILDEBOKPRISEN: **Rebecca Wexelsen og Camilla Kuhn (ill.)** for *Ulf er uvel*.
(kr 50 000) Cappelen Damm

FAGBOKPRISEN: **Jannicke Wiik-Nielsen, Ole Mathismoen og Dag O. Hessen** for *Tett på insekter og småkryp* (kr 60 000) Fontini

DEBUTANTPRISEN: **Gulraiz Sharif** for *Hør her'a!* (kr 50 000) Cappelen Damm

TEGNESERIEPRISEN: **Nora Dåsnes** for *Ti kniver i hjertet.* (kr 50 000) Aschehoug

ILLUSTRASJONSPRISEN: **Jens Kristensen** for illustrasjonene til *Klodeklubben: dei svarte svanene* av Ruth Lillegraven (kr 50 000) Samlaget

OVERSETTERPRISEN: **Agnes Banach** for oversettelsen fra polsk av *Volveren: det siste ønsket* av Andrzej Sapkowski (kr 50 000) Gyldendal

Deltakere fysisk: Ingen

Deltakere strømming/sending: 269

Sted: YouTube og Facebook

RØRT seminar 11.11

Hvis vi forfattere skal nå leserne våre, må vi røre og berøre dem. På en eller annen måte. Hvor mye er basert på den enkeltes erfaringer? Er det mulig å sette opp en liste med fellesfaktorer? Finnes det en sammenheng med kvalitet, eller er det som rører, en autonom størrelse? Seminaret henvender seg til deg som er forfatter, forfatterstudent eller jobber med formidling av litteratur – eller som bare er interessert i temaet.

Bakgrunn

Seminaret tok utgangspunkt i skrivekunstgruppen ved Norsk barnebokinstitutt, og sorterer under forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser (2020-2022) (Se mer s. 19).

Vi ønsket å komme nærmere noen svar på disse forskningsspørsmålene:

- Hvilke virkemidler bruker barnelitteraturen for å danne barneleserne?
- Skaper barnelitteratur rom for gjenkjennelse? I så fall, hvordan, og for hvem?
- Hvilke erfaringer kan barnelitteratur framstille, og på hvilke måter?

Konferansier var **Helene Uri**, forfatter, språkviter, kunstnerisk forsker og professor ved Norsk barnebokinstitutt. Bidragsyttere var **Kristin Ørjasæter**, direktør Norsk barnebokinstitutt, Helene Uri, psykolog **Peder Kjøs**, **Ingrid Nielsen**, professor ved Universitetet i Stavanger, komponist **Henrik Hellstenius**, **Hilde Hagerup**, forfatter og **Ingvild Rishøi**, forfatter, **Lene Ask**, illustratør og forfatter, **Thor Magnus Tangerås**, førsteamanuensis ved Høyskolen Kristiania, **Anne Kristin Lande** og **Sofie Arneberg**, forskningsbibliotekarer ved Nasjonalbiblioteket.

Deltakere fysisk: 65

Deltakere strømming/sending: 215

Sted: Møterom 70, Halvbroen

Metoder i visuell fortelling 25.11

Et heldagsseminar for inviterte illustratører.

Bakgrunn

Den visuelle fortellingen er utgangspunkt for flere tilgrensende fagfelt. I dette seminaret inviterer vi sentrale aktører innen film, animasjon, avistegning og scenografi for å belyse problemstillinger som også har relevans for skapere av bildebøker og tegneserier.

- Hva kan illustratører lære om dramaturgi fra en filmklipper og karakterbygging fra en avistegner?
- Hvordan bygger en scenograf et visuelt univers?
- Hvilke tanker gjør en filmregissør og tegneserietegner seg om likhetene og forskjellene mellom tegneserie og film?

Seminaret bestod av intervju, samtaler og workshop. Målet er vise fram ulike metoder som tas i bruk i visuell fortelling.

Bidragstyttere:

Programleder **Alice Lima de Faria**, illustratør og forfatter, Norsk barnebokinstituttets direktør **Kristin Ørjasæter**, illustratør og forfatter **Lene Ask**, scenograf, **Dagny Drage Kleiva**, illustratør og professor i satiretegning **Siri Dokken**, filmklipper **Simen Gengenbach**, filmregissør **Yngvild Sve Flikke** og tegneserieskaper **Inga Sætre**.

Deltakere fysisk: 25

Deltakere strømming/sending: Lukket arrangement

Sted: Møterom 70, Halvbroen

Arrangementer i samarbeid med andre

Nordisk barnebokkonferanse 1.-3.2

En heldigital Nordisk barnebokkonferanse ble arrangert 1.- 3.2 med humor som tema. Instituttet bidro med to programposter:

Tirsdag 2.2: Bærekraftsbiblioteket

Formidlingskonsulent Ingeborg Sivertsen Landfald presenterte Bærekraftsbiblioteket i regi av Norsk barnebokinstitutt i et 45 minutters program. «Hva slags bøker finnes egentlig i biblioteket, og hvordan er de valgt ut? I dette foredraget presenterer vi ideen bak Bærekraftsbiblioteket, tar et dypdykk ned i noen av boklistene vi har satt sammen og ser på humorens rolle i formidlingen av bærekraftsmålene.»

Onsdag 3.2: Humor som survival kit

Denne dagen ble det sendt et gratisprogram på Sølvbergets YouTube-kanal, der barnebokinstituttene fra Sverige, Finland, Danmark og Norge bidro med 1 times innhold hver. **Norsk barnebokinstitutt**s post på dette programmet var samtalen *Humor som survival kit* med forfatterne **Ingeborg Arvola**, **Elisabeth Helland Larsen** og **Marius Molaug**. Samtalen ble ledet av redaktør, musiker og forfatter **Eivor Vindenes** som stilte spørsmål som: Trenger barn humor for å overleve, hvorfor er humor så alvorlig og er det lov å le når man egentlig burde gråte?

Deltakere fysisk:

Deltakere strømming/sending: 72

Sted: YouTube (opptak i NBIs lokaler)

Norsk Litteraturfestival: Om løver og livet, 27.5

Torsdag 27. mai inviterte Norsk Litteraturfestival og Norsk barnebokinstitutt til en samtale: Hvordan kan vi snakke med barn om døden? Hvordan illustrere det som ofte er vanskelig å uttrykke med ord? Hva er kunstens kraft i møte med både liv og død? I 2020 mottok den finske illustratøren **Jenny Lucander** Nordisk råds litteraturpris for bildeboka *Vi är lajon!* sammen med den svenske forfatteren **Jens Mattson**. I boka må 2 små brødre finne nye måter å være sammen på når den ene rammes av kreft. Her møtte vi Lucander på storskjerm fra Finland og forfatter, skuespiller og sykehusklovn **Elisabeth Helland Larsen** på scenen i samtale med **Birgitte Eek**, formidlingsleder ved Norsk barnebokinstitutt.

Deltakere fysisk: 40

Deltakere strømming/sending: Ingen strømming

Sted: Felix Pub Lillehammer

Kanon – ka no? 29.10

I samarbeid med Barnebokkritikk.no og Periskop arrangerte vi som tidligere år et dagseminar for kritikere og andre interesserte.

Med jevne mellomrom lanseres forslag til hvordan den litterære kanon ser ut. Hensikten er å avgjøre hva som blir stående igjen i mylderet av utgivelser, når vi ser tilbake. Noen navn er udiskutable: Shakespeare, Ibsen, Astrid Lindgren. En plass i kanon signaliserer kvaliteter som overskrider tiden, og som dermed gjør forfatteren fortjent til en plass i evigheten. Men hvor udiskutabel er plassen, og hvor lenge varer en evighet? Lar det seg gjøre å danne en kanon i dag, når alle offentlige rom splittes i stadig mindre deloffentligheter? Er det fremdeles meningsfylt å definere en kanon, og var det noensinne slik?

Bakgrunn

Tilsynelatende blir vi i dag nødt til å snakke om flere kanoner, og kan vi da snakke om kanon? En mer demokratisk offentlighet møter enhver kanondannelse med motspørsmål: Hvilke utvelgelseskriterier er relevante i dag, og hvem har makt til å definere dem? Hvem har nytte av en slik utvelgelse? Og samtidig som kanondannelsen problematiseres fristes vi til å spørre: Hvor lang tid må gå før kanon kan dannes? Finnes det en samtidskanon, og hvilke forfattere eller verk innen de siste 20 årenes barne- og ungdomslitteratur hører hjemme her? Hvilken rolle har kritikken i disse avgjørelsene?

Seminaret er et samarbeid mellom Barnebokkritikk, Periskop og Norsk barnebokinstitutt, og er støttet av Cappelen Damm, Gyldendal, Aschehoug, Samlaget, Mangschou, Omnipax, Kagge, Vigmostad & Bjørke, og Ena, et imprint i Vigmostad & Bjørke, Periskop og IBBY.

Bidragstere:

Ingvild Bræin, redaktør i Barnebokkritikk, **Eirik Vassenden**, professor i nordisk ved Universitet i Bergen, **Camilla Kuhn**, barnebokforfatter og illustratør, **Guri Fjeldberg**, kritiker i Barnebokkritikk og forfatter, **Bjørn Arild Ersland**, barnebokforfatter, sakprosa og skjønnlitteratur, **Kristoffer Jul-Larsen**, kritikkhistoriker, førstelektor ved Høgskulen på Vestlandet. Moderator: **Hilde Dybvik**, kritiker i Barnebokkritikk, førstelektor ved OsloMet.

Deltakere fysisk: 35

Deltakere strømming/sending: 221

Sted: Rom 70, Halvbroren

Et utvidet illustrasjonsbegrep?

Verksted for illustratører torsdag 4.11

Eller kanskje et utvidet litteraturbegrep? I dag er ikke litteratur bare i bokformat, og særlig innenfor barne- og ungdomslitteratur er flere former gjeldende. Verbalteksten er bokstavelig talt bare en del av bildet. For illustratører gir det flere muligheter og utfordringer. Men åssen tenker og jobber vi når vi nærmer oss det som i utvidet forstand kan kalles litteratur? De fleste vil naturlig nok tenke på lyd, animasjon, spill, taktile versjoner. Kan boka i stedet være en boks? En ting som kan romme noe annet og mer? En overskridende dokumentasjon? En readymade fiksjon? Slike spørsmål kan det være nyttig å utforske og prøve seg fram i for dem som fra bildesiden arbeider med bilde og tekst og som gjerne vil ha faglig påfyll.

Norsk barnebokinstituttets forfatterutdanninger samarbeider med professor i illustrasjon, Hilde Kramer, ved Fakultet for kunst, musikk og design ved Universitetet i Bergen), primært med gjensidig kursing av studenter. Samarbeidet har ført til felles drodning, særlig knyttet til et kunstnerisk utviklingsarbeid som Hilde står for. Vi ønsket å samle et utvalg illustratører for å ta det et skritt videre, og denne gang både teoretisk og praktisk.

Bidragstere: **Dag Larsen, Imi Maufe og Hilde Kramer.**

Deltakere fysisk: 13 illustratører

Deltakere strømming/sending: Lukket seminar

Sted: Rom 70, Halvbroen

Annen formidlingsaktivitet

Annoteringsspalte i Norsklæreren

Ingeborg Sivertsen Landfald har skrevet NBIs spalte i Norsklæreren nr. 1-4 i 2021:

- Klimaregnskap på eget ansvar
- Hva er greia med at barn skal redde verden?
- Hva sier barnebøker om det å være trans?

Spalte i Barnehagefolk

Liv Marit Weberg har skrevet spalten Lek med litteraturen for Barnehagefolk nr. 1-4 i 2021.

Formidlingsartikler på instituttets nettsider

B.J. Epstein: Heaven forbid, artikkel ifbm mottakelsen av NBI-stipendet, 2.7

Dag Larsen: Det beste rommet i huset, intervju med Amir Mirzai, 17.6

Elisabeth Helland Larsen: Latter i barne- og ungdomslitteraturen som livbøye eller våpen? 1.2

Ida Therese Klungland: Barnestemmer i barnelitteraturen, 9.12

Ida Therese Klungland: Lyst til å lese, 23.11

Veronica Salinas: Litteraturformidling til barn, 4.10

Månedens illustratør

I spalten Månedens illustratør presenterer vi hver måned en illustratør som jobber innen barne- og ungdomslitteratur på våre nettsider, i sosiale medier som Facebook og Instagram og

på skjerm i våre lokaler. I månedene desember-januar og juli-august presenterer vi én illustratør over to måneder.

Spalten har i 2021 hatt **6 811** (5 177) sidevisninger på våre nettsider.

Nedenfor følger en oversikt over de presenterte illustratørene gjennom året.

Januar: Ida Eva Neverdahl

Februar: Frode Skaren

Mars: Isabell Martinsen

April: Nora Dåsnes

Mai: Martine Grande

Juni: Ella Okstad

Juli/august: Ronny Haugeland

September: Hanne Sigbjørnsen

Oktober: Thomas Madsen

November: Katrine Kalleklev

Desember: Victoria H. Hamre